

**Óvodapedagógus szak – komplex záróvizsga tételek
2014. júniustól**

1. A gyermek egyedi fejlődése – az adott gyermekcsoport bemutatása az életkorra jellemző általános és egyéni eltérések mentén

- óvodaskori mozgásfejlődés, kognitív fejlődés, nyelvi-kommunikációs fejlődés, érzelmi és társas fejlődés, ösztönfejlődés általános jellemzői 3-6 éves korban
- gyermekkép az ÓNOAP-ban
- az átmenetek pszichológiai és pedagógiai vonatkozásai - kapcsolódás a bölcsődei és iskolai neveléshez (pl. zenei nevelés)
- sajátos nevelési igény, megkésett fejlődés

Fogalmak:

Nagymozgások és finommotorika fejlődése, szituatív és kontextusos beszéd, narratív beszéd, beszédhibák, műveletek előtti szakasz, szinkretikus gondolkodás és észlelés, egocentrizmus, énefejlődés és társas fejlődés, félelmek, szorongás, táplálkozás, megkapaszkodás és biztonság, nemiség, agresszió, szobatisztaság, befogadás az óvodába, iskolakészültség, sajátos nevelési igény, korai intervenció

Szakirodalom:

1. B. Lakatos Margit - Serfőző Mónika (2001, szerk.): *Pszichológia - Szöveggyűjtemény óvodapedagógus hallgatóknak*. Trezor Kiadó, Budapest.
2. Cole, M-Cole, R. S. (2002): *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest.
3. Gerő Zsuzsa (2002): *Érzelem, fantázia, gondolkodás óvodáskorban*, Flaccus Kiadó, Budapest.
4. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes (1983): *Gyermeklélektan*. Gondolat, Bp.
5. Kósáné Ormai Vera (2001): *A mi óvodánk*. OKKER, Bp.
6. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
http://www.umvp.eu/files/MK_12_171.pdf
7. 32/2012. (X.8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
<http://www.kozlonyok.hu/kozlonyok/Kozlonyok/32/PDF/2012/22.pdf>

2. A gyermek szükségletei – az adott gyermekcsoport bemutatása az életkorra jellemző általános és egyéni szükségletek mentén

- alapvető testi és lelki szükségletek
- az érzelmi felfedezés, önkifejezés, játék, önállósodás,
- a szükségletek kielégítése az óvodai élet területein és tevékenységeiben
- a szomatikus nevelés szerepe az óvodai egészségfejlesztésben
- önállóság és kompetenciaélmény, nevelési lehetőségek a munka jellegű tevékenységekben
- egyéni eltérések a szükségletekben – sajátos nevelési igény, hátrányos helyzet, multikulturalitás

Fogalmak:

Az egészséges életmód; napi ritmus; mozgásigény kielégítése, egykorú társak igénye, önállóság a testápolás, az étkezés, az öltözködés területén, szomatikus nevelés. Kompetenciakésztetés, kíváncsiság, felfedezés, kötődés és szeretetkapcsolat, sajátos nevelési igény, hátrányos helyzet, multikulturalitás, identitás, integráció, inklúzió, deszegregáció

Szakirodalom:

1. Skiera, E.: A gyermek alapvető lelki szükségletei és figyelembevételük az iskolában. In: Gereben Ferencné – Kereszty Zsuzsa (szerk.): *Különböznek*. BTF, Bp. 1966. 19-26. vagy A gyermek alapvető lelki szükségletei és azok figyelembevétele a nevelés során. In: *Kisgyermeknevelés*. (évszám nélkül) 2. évf. 2. sz. 10-17.
2. Winnicott, Donald W. (2000): *Kisgyermek, család, külvilág*. Animula Kiadó, Bp. Miért játszanak a gyerekek? 134-137., Az ötévesnél kisebbek igényei. 169-178.
3. Barnáné Likovszky Márta (2009): Az egyéni bánásmód és a differenciált fejlesztés alapja és tevékenységeinek segítése. *Új Pedagógiai Szemle*, 5-6. sz. június 17.
4. Szabó Tóth Kinga (2007): Adalékok a roma gyermekek óvodáztatásának kérdésköréhez. *Új Pedagógiai Szemle*, 3. sz.
5. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
http://www.umvp.eu/files/MK_12_171.pdf
6. 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.
<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK13035.pdf>
7. Székely Lajos(2004): *Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata*. Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata Egyesület, Budapest.

3. Az óvodás társas kapcsolatai – az adott gyermekcsoportban megfigyelt társas viselkedés sajátosságai, szokásrendje, normái

- a társas készségek fejlődése – anya-gyermek kapcsolat
- óvodai társas kapcsolatok
- felnőtt-gyermek kapcsolat az óvodában
- társas készségek fejlesztése az óvodai tevékenységek egyes formáiban – különös tekintettel a kommunikációs képesség fejlesztésére
- erkölcsi nevelés a közösségben, állampolgári nevelés
- beilleszkedési zavarok

Fogalmak:

Kötődés, társas kompetenciák, utánzás, baráti kapcsolatok, együttes élmény, hagyományképződés, közösség, empátia, együttműködés, szabálykövetés, heteronóm szabálytudat, motoros szabály, kényszer szabály, erkölcsi realizmus, társas együttélés és az önérvényesítés szabályai, agresszivitás, visszahúzó viselkedés, jogok és kötelességek

Szakirodalom:

1. B. Lakatos Margit - Serfőző Mónika (2001, szerk.): *Pszichológia - Szöveggyűjtemény óvodapedagógus hallgatóknak*. Trezor Kiadó, Budapest.
2. Cole, M-Cole, R. S. (2002): *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest.
3. József István (2010): *A csecsemő és a kisgyermek erkölcsi fejlődése*. In: Képzés és gyakorlat – Training and practice 2. sz. 95-102.
4. Kovács György – Bakosi Éva (2004): *Óvodapedagógia I*. Debrecen. 93-106.
5. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes (1983): *Gyermeklélektan*. Gondolat, Bp.
6. Vekerdy Tamás (2001): *Kicsikről nagyoknak 1. rész. A kisgyermekkor*. Park Könyvkiadó, Budapest
7. Villányi Györgyné (szerk., 2009.): *A környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása. Kisgyermek könyvek 3. Iskolafejlesztési Alapítvány, Budapest*

4. Érzelem- és élményfeldolgozás – esetbemutató egy, az adott gyermekcsoportba járó gyermek érzelemfeldolgozási tevékenységein keresztül

- elhárító mechanizmusok – elaborációs technikák
- játék az óvodában
- játék a természetben
- mesélés és bábozás
- rajzolás, mintázás
- mozgás, énekes játék és tánc

Fogalmak:

Érzelem, fantázia, kettős tudat, elaboráció, externalizáció, katarzis, kompenzáló és likvidáló játékforma; veszély – megmenekülés motívum, azonosulás, az átváltozások, az ellentétek preferenciája, ismétlődés, az elégtétel motívuma, a vágyak teljesülése a mesékben; emocionális kiemelés, sűrítés, díszítettség a gyerekrajzokban, szenzitív játékok

Szakirodalom:

1. Gerő Zsuzsa: Az élményfeldolgozás különböző módjai a játékban és a rajzolásban. In B. Lakatos Margit (szerk.): *Játékpszichológia. Olvasókönyv óvodapedagógus hallgatóknak*. ELTE Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar. Bp., 2001. 258-263.
2. Justné Kéry Hedvig: Ősi és népi játékok élményfolyása és jelentősége. In: B. Lakatos Margit (szerk.)(2010): *Játékpszichológia. Olvasókönyv óvodapedagógus hallgatóknak*. ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, Bp. 61-88.
3. Kósáné Ormai Vera – Járó Katalin – Kalmár Magda: Társas élmények feldolgozása a szerepjátékban. In: B. Lakatos Margit (szerk.)(2010): *Játékpszichológia. Olvasókönyv óvodapedagógus hallgatóknak*. ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, Bp. 264-267.
4. Krisztián Ágota: A varázsló trükkjei. In: B. Lakatos Margit (szerk.): *Játékpszichológia. Olvasókönyv óvodapedagógus hallgatóknak*. ELTE Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar. Bp., 2001. 205-223.
5. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes (1993): *Gyermeklélektan*. Gondolat Kiadó, Bp. A vágyak kerülő útjai. 105-115., A gyermekrajz. 186-193., Kettős tudat. 239-255. Az indulatok feldolgozása gazdagítja az érdeklődést és emeli a teljesítmény színvonalát.
6. Lohri, F.–Schwyter. A. (2002): *Találkozunk az erdőben*. Öko-Fórum Alapítvány, Budapest.

5. Az egészséges életmód kialakítása – a megfigyelt óvodai tevékenységek, saját élmények tudatos elemzése

- az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése

- az egészségfejlesztés feladatai az óvodában
- mozgás az óvodában
- szokásalakítás és dilemmái a kulturális sokszínűségben
- a pedagógus mint modell

Fogalmak:

Napirend, hetirend, változatos tevékenységek; biztonság, állandóság és rugalmasság a csoport életében; szokások kialakítása; napi rutinok, a környezet rendje, szomatikus egészség; tolerancia, etnikum, vallások

Szakirodalom:

1. Kósáné Ormai Vera (2001): *A mi óvodánk*. OKKER, Bp.
2. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. http://www.umvp.eu/files/MK_12_171.pdf
3. Székely Lajos (2004): *Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata*. Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata Egyesület, Budapest
4. Torgyik Judit – Karlovitz János Tibor (2006): *Multikulturális nevelés*. Bölcsész Konzorcium, Budapest.

6. Anyanyelvi nevelés – verselés, mesélés – a megfigyelt óvodai tevékenységek, saját élmények tudatos elemzése

- a nyelvi-kommunikációs kompetencia fejlődése gyermekkorban, fejlesztés az óvodai tevékenységekben, összefüggése más nevelési területekkel
- verselés, mesélés, bábozás, dramatizálás szerepe az olvasóvá nevelésben
- a kulturális médiumok (illusztrált könyv, rajzfilm) hatásai az óvodás korú gyermek nyelvi-, irodalmi-, kulturális kompetenciájára, az óvodapedagógus feladatai e kompetenciák létrehozásában
- a pedagógus beszédkulturájának a gyermek kognitív működését meghatározó szerepe

Fogalmak:

nyelvhasználat-gondolkodás, nyelvelsajátítás, fejlesztő játékok, beszédhibák, kommunikációs kompetencia, irodalmi kompetencia, kulturális kompetencia, kognitív működés, kulturális jelölők, komplex szemléletmód

Szakirodalom:

1. Dankó Ervinné: (2005): *Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában*. Okker Kiadó, Budapest.
2. Dankó Ervinné: (1993): *Az irodalmi nevelés kérdései korunkban*. Okker Kiadó, Budapest.
3. Porkolábné Balogh Katalin – Balászné Szűcs Judit – Szaitzné Gregorits Anna (2004): *Komplex prevenciós óvodai program*. Trefort Kiadó, Bp.
4. Daróczi Gabriella: *A kisgyermekkorú történetmondás készség- és képességfejlesztő hatása*. <http://www.ofi.hu/tudastar/daroczi-gabriella>
5. Kanczler Gyuláné (2002, szerk.): *Környezeti nevelés az erdőben a művészetek eszközeivel*. ÖKO-FÓRUM Alapítvány, Budapest.

7. A külső világ tevékeny megismerése – a megfigyelt óvodai tevékenységek, saját élmények tudatos elemzése

- a természettudományos gondolkodás alakítása
- a gyermek és környezete: ökológiai összefüggések, partnerkapcsolatok a természetben
- fenntarthatóságra nevelés az óvodában; szelektív hulladékgyűjtés,
- hagyományok: néphagyomány, zöld, jeles napok
- matematikai gondolkodás megalapozása óvodai tevékenységekkel;
- tájékozódás a térben és a síkban ábrázolt világban, a gyermek térbeli tájékozódásának fejlesztése
- halmazszemlélet a fogalomalkotás folyamatában; az anyanyelv szerepe a fogalomalkotásban
- matematikai tartalom megjelenése különféle tevékenységekben: játékban, munkatevékenységben, mozgásban, gondozási tevékenységekben

Fogalmak:

környezettudatosság, természetvédelem, fenntarthatóság, fenntarthatóságra nevelés, környezetvédelem, zöld szervezetek, ökológiai gondolkodás, rendszerszemlélet, téri orientáció, szimmetria, elsődleges és magasabb rendű fogalmak, szkéma, asszimiláció és akkomodáció, halmaz, elem

Szakirodalom:

1. Bihariné Kerekó Ilona (2003, szerk.): *Az óvodai környezeti nevelés módszertana*. ELTE TÓFK, Budapest
2. Kiss Tihamér (1994): A gyermek matematikai gondolkodásának megalapozása és fejlesztése, *Új Pedagógiai Szemle*, 1994/12
3. Labanc Györgyi (2004): *Óvodások környezeti nevelése*. Réce füzetek. 5. Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért, Budapest

4. Vásárhelyi T.–Victor A. (2009. szerk.): *Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia* – alapvetés. Magyar Környezeti Nevelés Egyesület, Budapest
5. Villányi Györgyné (szerk., 2009.): *A környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása*. Kisgyermek könyvek 3. Iskolafejlesztési Alapítvány, Budapest
6. Villányi Györgyné (szerk., 2009.): *A környezeti nevelés közügy – Kézikönyv óvodapedagógusok számára*. Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest.
7. Zsámboki Károlyné (2001): *Bence világot tanul*. Magánkiadás, Sopron.
8. Zsámboki Károlyné (2003): *Óvodai matematikai nevelés*. Magánkiadás, Sopron.

8. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc – a megfigyelt óvodai tevékenységek, saját élmények tudatos elemzése

- zenei anyanyelv megalapozása
- zenei képességek fejlesztése
- az énekes népi játékok jelentősége és személyiségfejlesztő hatása
- a zenei nevelés kapcsolata más tevékenységi formákkal

Fogalmak:

zenei anyanyelv: néphagyományokból való kiindulás, az anya zenei nyelve meghatározó, énekes kapcsolat anya-gyermek között; éneklési készség, ritmusérzék, hallásfejlesztés, zenei alkotókedv, zenehallgatóvá nevelés; személyiségfejlesztés az ÓNOAP alapján: egészséges életmód, kognitív, anyanyelvi és érzelmi-közösségi kompetenciák

Szakirodalom:

1. Forrai Katalin (2001): *Ének az óvodában*. Editio Musica, Budapest
2. Törzsök Béla (2000): *Zenehallgatás az óvodában*. Editio Musica, Budapest
3. Döbrössy János (szerk., 2011) *Ének – Zene – Nevelés*. ELTE TÓK Tudományos Közleményei XXXIII. ELTE TÓK Budapest. 73-95 oldal.
4. Kanczler Gyuláné (2002, szerk.): *Környezeti nevelés az erdőben a művészetek eszközeivel*. ÖKO-FÓRUM Alapítvány, Budapest.

9. Vizuális nevelés – Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka – a megfigyelt óvodai tevékenységek, saját élmények tudatos elemzése

- alkotó feladatok a vizuális fejlesztésben
- anyagok, eszközök, szervezés a vizuális kezdeményezésben
- gyermeki alkotások, önkifejezés
- a vizuális képességfejlesztés tervezésének sarokpontjai
- kompetenciák, vizuális művészeti tevékenységek kapcsán mozgósított képességek
- szemléltetés, illusztráció, bemutatás
- értékelés a fejlesztési célok tükrében
- környezeti kultúra, esztétikai nevelés, érték közvetítés óvodás korban
- az óvoda tárgyi környezeti kultúrája

Fogalmak:

komplex művészeti nevelés, gyermekrajzok esztétikuma, irányított és irányítás nélküli alkotások, képességfejlesztés, értékelés, differenciálás, tárgy- és környezetkultúra, anyagok, eszközök, szemléltetés, illusztráció

Szakirodalom:

1. Gerő Zsuzsa: A gyermekrajzok esztétikuma. In: Kárpáti Andrea (szerk.): *Vizuális képességek fejlődése*. Tankönyvkiadó, Bp., 1995. 203–251. o.
2. Kárpáti Andrea (2001): *Firkák, formák, figurák – a gyermekek vizuális nyelve*. Dialóg Könyvkiadó, Budapest.
3. Pataky Gabriella (2013): *Pedagógiai tervezés az óvodai vizuális fejlesztéshez*. ELTE TÓK.
4. Kanczler Gyuláné (2002, szerk.): *Környezeti nevelés az erdőben a művészetek eszközeivel*. ÖKO-FÓRUM Alapítvány, Budapest.

10. Mozgás – a gyakorlaton megfigyelt óvodai tevékenységek, saját élmények tudatos elemzése

- az ÓNOAP mozgás fejezet korszerű értelmezése
- a testnevelés célja és feladatai a különböző korcsoportú gyerekek esetében
- a mozgás-, a koordinációs képességek és a kognitív funkciók fejlődésének összefüggése
- mozgásfejlesztés lehetőségei az óvodában

Fogalmak:

mindennapos testnevelés; mozgásos játékok ; helyváltoztató, helyzetváltoztató, finommotoros mozgáskészségek; kondicionális képességek és egészség; testtartás és izomegyensúly; speciális koordinációs képességek /egyensúlyérzék, izomérzékelés, testséma, finommotorika, látás, térítájékozódás, ritmusérzék/ és tanulási képességek; tudatos személyiségfejlesztés játékokkal; probléma megoldó gondolkodás; kooperatív játékok

Szakirodalom:

1. Csányi Tamás (2013): Testnevelés és testmozgás az óvodában, *Óvodai nevelés*, 9sz. 9-13.o.
2. Gergely Ildikó (2013): *Futójátékok*. Krasznár és Fiai Kkt. Budapest
3. Ozsváth Károly (2005, szerk.): *Testnevelés és tantárgypedagógia elméleti alapok*. Budapest.
4. Farkas István (1992): *Mozgásfejlődés*. MTE Budapest.

11. Tanulás a különböző óvodai tevékenységeken keresztül – az adott gyermekcsoportban a gyakorlat egésze alatt megfigyelt tanulási folyamatok bemutatása

- a tanulás pszichológiai és pedagógiai értelmezése
- az óvodai tanulás különböző formái
- tanulás a szabad játékban és a szervezett tevékenységekben
- tanulás a munka jellegű tevékenységekben
- tanulás a természetben

Fogalmak:

Komplex tanulás: mozgásos, érzékszervi tapasztalatszerzés; nem szándékos tanulás, utánzás; belső motiváció, az élménytöbblet teljesítménynövelő hatása; legközelebbi fejlődési zóna; a gyermek kérdései, irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, problémamegoldó gondolkodás;

Szakirodalom:

1. Einon, D. (1999): *A tanulás kezdetei*. Aquila Könyvkiadó.
2. Balázsné Szűcs Judit-Porkolábné Balogh Katalin-Szaitzné Gregorits Anna (2009, szerk.): *Komplex prevenció program. Kudarc nélkül az iskolában*. Trefort Kiadó, Bp.
3. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. http://www.umvp.eu/files/MK_12_171.pdf
4. Bihariné Kerek Ilona (2003, szerk.): *Az óvodai környezeti nevelés módszertana*. ELTE TÓFK, Budapest
5. Gereben Ferencné (2009): Tanulási sikeresség – (anya)nyelvi kompetencia. *Gyógypedagógiai Szemle* 2-3. sz.

12. Családok a XXI. századi Magyarországon – az adott óvoda és az egyes pedagógusok szülőkké váló együttműködési gyakorlatának bemutatása, elemzése

- család, funkciói, szerkezete, a család mint rendszer
- multikulturalitás
- professzionális és laikus nevelés összefüggései és különbségei
- családdal való kapcsolattartás funkciói, különböző formái
- az óvoda szerepe a családok szemléletformálásában (pl. szülői nevelői gyakorlat, környezettudatosság)
- hátrányos helyzet, gyermekvédelem

Fogalmak:

A család, a család funkciói, szerkezete; hétköznapi és tudományos pedagógiai elméletek; hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség; gyermekvédelmi jelzőrendszer; multikulturalitás, interkulturalitás

Szakirodalom:

1. Burow, Sharon (2010): Az elejétől kezdve: a családi partnerkapcsolatok ápolása. *Kisgyermek*, 2-3. sz.
2. Feróné Komolay Anikó (2004): A cigány gyermekek szüleivel való együttműködés mint szerepkihívás. In: *A pedagógusszerep kihívásai*. Trezor Kiadó, Budapest. <http://mek.oszk.hu/08900/08978/08978.pdf>
3. Kovács György – Bakosi Éva (2004): *Óvodapedagógia I*. Debrecen. 19-51.
4. Podráczky Judit (2012, szerk.): *Szövetségben. Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. <http://old.tok.elte.hu/kutatokozpont/upload/publikacio/szovetsegben.pdf>
5. Hegedűs Judit (szerk.): *Család, gyermek, társadalom*. <http://mek.niif.hu/05400/05461/05461.pdf>

6. Torgyik Judit, Karlovitz János Tibor (2006): *Multikulturális nevelés*. Budapest: Bölcsész Konzorcium. <http://www.uni-miskolc.hu/~btntud/multikult.pdf>
7. 1997. évi XXXI. Törvény a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700031.TV

13. Az óvodapedagógus – saját élmények tudatos elemzése az óvodai gyakorlat folyamatában

- nevelői attitűd
- a pedagógus hivatás sajátosságai
- testi és lelki egészség, mentálhigiéne
- az óvodapedagógus mint modell (a tevékenységek és fejlesztési célok minden területén – pl. egészségnevelés, erkölcsi nevelés, anyanyelvi nevelés, művészetek)

Fogalmak:

A pedagógussá válás folyamata, pályakezdés, felkészülés összetevői, az elmélet és a gyakorlat összhangja, a pedagógia munka tervezése, a pedagógiai munka mérhetősége és eredményessége, a pedagógia önállóság; nevelőtestület, munkahelyi kapcsolatok, óvónő-gyermek kapcsolat, pedagógiai kommunikáció, konfliktushelyzetek, problémamegoldás, a segítség módjai, az óvodapedagógus mentálhigiéne eszközei

Szakirodalom:

1. Jávorné Kolozsváry Judit (2004): Az óvodapedagógus személyisége. In: *A pedagógusszerep kihívásai*. Trezor Kiadó, Budapest. <http://mek.oszk.hu/08900/08978/08978.pdf>
2. Kósáné Ormai Vera (2001): *A mi óvodánk*. OKKER, Bp.
3. Podráczky Judit (2004): Az óvodapedagógus mint értelmiségi. In: *A pedagógusszerep kihívásai*. Trezor Kiadó, Budapest. <http://mek.oszk.hu/08900/08978/08978.pdf>
4. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. http://www.umvp.eu/files/MK_12_171.pdf

14. Az óvoda intézménye – az adott óvoda bemutatása a szabályozók és a gyakorlat összefüggésében

- jogi szabályozás, törvényi háttér
- dokumentumok és tervezés
- az óvoda kapcsolatrendszere – partnerkapcsolatok az állami intézményekkel és civil szervezetekkel (pl. zöld szervezetek)

Fogalmak:

alaptörvény, köznevelési törvény, gyermekvédelmi törvény, esélyegyenlőségi törvény, ÓNOAP, sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésének irányelvei; nemzeti kisebbségi, etnikai gyermekek, tanulók nevelésének irányelvei, HOP, éves –, negyedéves –, havi –, heti –, napi tervezés+, tématerv, projektorientált tervezés, epochális tartalomelrendezés, pedagógiai szakszolgálatok

Szakirodalom:

1. Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (2004): *Pedagógiai tervezés*. Comenius Oktató és Kiadó Bt., Budapest.
2. Nagy Jenőné (2009): *Az óvoda funkciójának, célrendszerének elemzése, értékelése*. <http://www.ofi.hu/tudastar/ovodai-nevelési/ovoda-funkcioinak>
3. Szivák Judit (2001, szerk.): *Minőség az óvodában*. OKKER, Budapest.
4. 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100179.TV
5. 2011. évi CXC törvény a Nemzeti köznevelésről. (netjogtar.hu)
6. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. http://www.umvp.eu/files/MK_12_171.pdf (netjogtar.hu)
7. 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról. (netjogtar.hu)
8. 32/2012. (X.8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve (netjogtar.hu)
9. Pintér Tibor (2004): *Környezeti nevelés a bemutatóhelyeken*. Réce füzetek 6. Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért, Budapest.